

Olofströms kommun
ks@olofstrom.se

2023-07-03
1 (19)
Dnr-2023:128

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Gränums skola i Olofströms kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Gränums skola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Gränums skola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr *i flera delar* skolans utveckling, men utvecklingsområde finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla och leda ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan för att alla elever ska ges samma möjligheter och förutsättningar att lära och utvecklas.

Undervisning

Undervisningen främjar *i hög utsträckning* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar *i hög utsträckning* så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges *i flera delar*, men utvecklingsområde finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektor bör utvidga sin analys av omdömena i samtliga ämnen för att upptäcka eventuella skillnader och sätta in åtgärder för en likvärdig bedömning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **26 januari 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2023:128) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-6 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på Gränums skola leder och styr *i flera delar* skolans utveckling, men utvecklingsområde finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn skapar en god grund för utveckling av undervisningen genom att följa upp och analysera ett brett underlag i syfte att kunna sätta in träffsäkra utvecklingsinsatser. Vidare framkommer att rektorn vidtar nödvändiga utvecklingsinsatser utifrån sin analys. Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskapsresultat. Rektorn har även tydliggjort skolans arbets- och förhållningssätt för sin personal. Granskningen visar dock att rektorn inte leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan.

Uppföljning och analys

Granskningen visar att rektorn skapar en god grund för utveckling av undervisningen genom att följa upp och analysera ett brett underlag, i syfte att kunna sätta in rätt utvecklingsinsatser. Av intervjuerna med lärare, representant för elevhälsan och rektorn samt inskickat material framgår att rektorn har olika metoder för att följa upp elevernas resultat och progression, undervisningens genomförande samt lärarnas förutsättningar. Rektorn använder sitt insamlade material för att sätta det i relation till varandra och göra en analys av vilka utvecklingsinsatser som behövs för att utveckla undervisningen ytterligare. Exempelvis använder rektorn mitterminsbedömningar, klasskonferenser och möten med elevhälsan för att följa upp elevernas måluppfyllelse och progression, det sociala klimatet i de olika grupperna samt för att se så resursfördelningen ger önskvärda effekter. Personalens terminsutvärderingar och medarbetarsamtal används bland annat för att få syn på lärarnas förutsättningar och deras utveckling av sin egen undervisning. I terminsutvärderingarna får lärarna till exempel frågor om vad som fungerat bra i undervisningen och vad de behöver utveckla framöver, vilka förutsättningar de behöver för att kunna genomföra önskvärda förändringar samt frågor kring hur resurserna ska fördelas. Även om rektorn följer upp enskilda elevers resultat och att eleverna uppnår en godtagbar nivå i de olika ämnena saknas det en analys gällande skillnader och likheter gällande kunskapsresultaten i de olika ämnena, vilket beskrivs närmare under granskningsområdet *Bedömning och betygsättning*. Det finns inte ett tydligt och strategiskt arbete från rektorn med att följa upp hur värdegrundsarbetet genomsyrar undervisningen. Av intervjuerna med lärare och rektorn framkommer att rektorn gör lektionsobservationer under läsåret, men då med fokus på start och avslut av lektion och inte hur värdegrundsarbetet integreras. Visserligen finns det frågor i terminsutvärderingarna som berör hur lärarna arbetar med värdegrundsarbetet under lektionerna, men uppföljningen från rektorn är vag gällande hur värdegrundsarbetet ser ut i helhet på skolan.

Rektorn vidtar nödvändiga utvecklingsinsatser utifrån analys. Rektorn har bland annat sett i sin analys att pojkarna är mindre intresserade av läsning än flickorna. Av intervju med lärare och rektorn arbetar skolan med att öka elevernas läslust på grund av att läslusten minskar och det vill skolenheten stävja. Rektorn berättar att vissa kommunövergripande utvecklingsinsatser, exempelvis relationellt ledarskap, inte är så träffsäkra och inte ger den önskade effekten på skolenheten som insatserna gör på andra enheter i kommunen och därför måste insatserna anpassas till just denna skola. Rektorn har tillsammans med lärare och elevhälsa identifierat ett behov hos personalen av en djupare och bredare kunskap kring neuropsykologiska funktionsvariationer då lärarna upplever att det är fler elever i behov av anpassningar och stöd inom detta område, varför detta kommer att vara en utvecklingsinsats under kommande läsår.

Ledning och organisation

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett fokus på att skapa en organisation där kunskapsöverföring, utveckling och lärande står i centrum. Av intervjuerna med lärarna och rektorn framkommer att lärarna har goda förutsättningar till samverkan, både på skolenheten och med grannskolan. Exempelvis träffas personal i arbetslaget varje vecka för ett operativt möte samt en gång per vecka för kollegialt lärande. Därtill samarbetar lärarna med lärarna på grannskolan i det kommunövergripande och i skolornas gemensamma utvecklingsarbete. Likaså finns samverkan mellan skolorna på studiedagar samt vid rättning och sambedömning av både nationella prov och andra elevuppgifter. Av intervjuerna med lärarna, representant för elevhälsan och rektorn framkommer att rektorn följer upp att det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen. Exempelvis berättar rektorn att hen ser avtryck i lektionsobservationer samt i de terminsutvärderingar som all personal gör två gånger per läsår. Vidare berättar rektorn att de olika kollegiala insatserna så som utvecklingsarbetet i svenska och svenska som andra språk och relationellt lärande följs upp på olika sätt utifrån insatsernas mål och syfte. Exempelvis följs det upp genom att lärarna ger exempel på nya metoder i undervisningen samt vid gemensamma diskussioner om hur det relationella ledarskapet kommer till uttryck i vardagen.

Rektorn har tydliggjort skolans arbets- och förhållningssätt för personalen. Av intervjuerna med lärarna och rektorn framgår att skolans rutiner är kända, tydliga och att de följs av personalen. Exempelvis arbetar lärarna efter två kommunövergripande riktlinjedokument som ligger till grund för både lärarnas arbete med planering och genomförande av undervisning samt en rutin gällande lärarnas arbete med skolans systematiska kvalitetsarbete. Vidare berättar lärarna att kollegiet har en stor samsyn kring läraruppgifterna och att samsynen möjliggör för många berikande diskussioner

om exempelvis hur arbetssätten kan utvecklas på skolan. Av intervju med rektorn framgår även att det finns en kommunövergripande riktlinje att följa om rektorn har en obehörig lärare på skolenheten och hur utsedd mentors roll i detta ska utföras. Detta ger, enligt rektorn, goda förutsättningar för att på ett bra sätt kunna ta emot nyanställda.

Jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn inte leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan. Av intervjuerna med lärare, representant för elevhälsan och rektorn framkommer att rektorn inte leder ett arbete för att säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet ges samma förutsättningar att lära och utvecklas. Visserligen framkommer det i intervjun med rektorn att könsperspektivet finns med i vissa jämförelser, men ingen bred analys om jämställdhet är gjord och inga åtgärder är insatta i syfte att säkerställa att alla elever ges samma förutsättningar. I intervjun med lärarna framkommer att de i sin ordinarie undervisning har med könsperspektivet, både i sin planering av och i genomförandet av undervisningen, så att ingen elev missgynnas av aktiviteter eller tema som genomförs. Exempelvis så väljer lärarna litteratur omsorgsfullt för att inte använda könsstereotypa läromedel samt att de är noga med sina uttryck så de inte benämner till exempel färger eller aktiviteter efter kön. Vidare framkommer det, både i intervjun med lärarna och med rektorn, att lärarna arbetar med jämställdhet i sin undervisning, men det är inte ett arbete som är lett och styrt av rektorn. Vidare beskriver lärarna att de uppmärksammat att pojkarnas läslust är låg och därför gjort insatser för att öka pojkars läslust genom att låta eleverna önska litteratur utifrån intresse i syfte att öka motivationen till att läsa. Lärarna berättar även att de sett att pojkarnas arbetsinsats företrädesvis är mer aktiv i uteklassrummet än inomhus, vilket gjort att de försöker använda uteklassrummet i så stor utsträckning som möjligt.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla och leda ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan för att alla elever ska ges samma möjligheter och förutsättningar att lära och utvecklas.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn inte leder ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolenheten. Visserligen gör lärarna ett arbete kring jämställdhet i sin undervisning, men inte under ledning och styrning av rektorn.

Av skollagen 1 kap 5 § framgår det att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Av läroplanen framgår att skolan aktivt och medvetet ska främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans, samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen, med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet. Vidare framgår att alla som arbetar i skolan i det vardagliga arbetet ska utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt. Rektorn har också enligt läroplanen ett särskilt ansvar för att utbildningen och undervisningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv och organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.¹

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn utvecklar och leder ett jämställdhetsarbete som är långsiktigt och systematiskt, vilket syftar till att alla elever ges samma förutsättningar oavsett könstillhörighet. Skolinspektionen vill peka på vikten av att jämställdhetsarbetet inte begränsas till uppföljning och analys av kunskapsresultat utan att rektorn initierar åtgärder utifrån sin analys och följer upp detta arbete. Utbildningens organisering, innehåll och arbetsformer bör systematiskt och löpande följas upp och analyseras på ett sådant sätt att könsmonster kan uppmärksammas. Det kan handla om att analysera könsmonster som synliggörs genom elevhälsans arbete eller om att följa upp att lärare på ett medvetet sätt speglar jämställda värderingar i sin undervisning. Det kan också handla om att arbeta kollegialt för att synliggöra de mönster och normer kopplat till kön som genomsyrar förförståelsen hos lärare och personal och att öka deras kunskap om jämställdhet. En kollegial diskussion kan sedan ligga till grund för utformningen av gemensamma strategier för hur jämställdhet kan tas upp i undervisningen, men är också avgörande för ett kontinuerligt arbete kring ett jämställt

¹ Förordningen om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, Lgr 22 (SKOLFS 2010:37), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning; 2.1 Normer och värden och 2.8 Rektorns ansvar.

bemötande av skolans elever. Exempelvis kan rektorn vidga sina lektionsobservationer och även titta på olika aspekter av jämställdhet i undervisningen för att skapa sig ett underlag till vidare arbete. Ytterligare vägledning kring hur ett sådant arbete kan organiseras finns i Skolverkets stödmaterial om att leda jämställdhetsarbete.² Sammantaget handlar arbetet om att skapa en medvetenhet bland både personal och elever om hur flickor och pojkar bemöts och bedöms i skolan samt att utarbeta och kontinuerligt uppdatera strategier för hur traditionella könsmönster kan motverkas.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 5 Kursplaner

Skolinspektionens bedömer följande: Undervisningen främjar i *hög utsträckning* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att undervisningen består av olika typer av uppgifter och aktiviteter så att det skapas en variation och balans. Vidare visar granskningen att eleverna ges ett aktivt lärarstöd. Undervisningen är strukturerad och har ett logiskt flöde där lärarna synliggör och konkretiserar lektionernas syfte för eleverna och lektionen avslutas med en sammanfattning. Granskningen visar vidare att lärarna aktivt arbetar för att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära och att undervisningen är väl anpassad till de aktuella elevgrupperna. Undervisningen ger eleverna möjlighet till reflektion över frågor utan givet svar samt reflektion över sitt eget lärande och lärarna ger eleverna många strategier för sitt eget lärande. Lärarna använder olika metoder för att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna.

² Skolverket (2022). Leda jämställdhetsarbete (<https://www.skolverket.se/skolutveckling/leda-och-organisera-skolan/leda-personal/led-jamstalldhetsarbete>).

Varierad och stimulerande undervisning

Granskningen visar att undervisningen består av olika typer av uppgifter och aktiviteter så att det skapas en god variation och balans. I intervju med lärarna framkommer hur lärarna i sin planering planerar in olika uppgifter och aktiviteter för att skapa en variation och växling mellan olika arbetssätt. Exempelvis beskriver lärarna att de oftast börjar lektionerna med en gemensam genomgång, därefter få eleverna lösa uppgifter tillsammans i klassen, för att sedan arbeta praktiskt i par eller mindre grupper. Avslutningsvis får eleverna arbeta individuellt med uppgifter anpassade efter deras kunskapsutveckling, vilket även ses på observationerna. Likaså är lektionens innehåll och arbetsprocess väl anpassad till den tid som är avsatt för de olika momenten, vilket framgår av observationer.

Vidare visar granskningen att eleverna ges ett aktivt lärarstöd. I samtliga intervjuer framkommer att lärarna aktivt hjälper eleverna att komma igång med skolarbetet samt att de stöttar eleverna under arbetsgången så att eleverna bibehåller sitt engagemang under hela lektionen. Exempelvis berättar eleverna att lärarna ger extra individuell instruktion om någon elev behöver det, ger uppmuntrande kommentarer under arbetets gång samt att lärarna sätter sig bredvid och förklarar om man som elev behöver hjälp. Dessa handlingar syns även flertalet gånger under de observationer som görs av Skolinspektionen samt att det framgår av intervjun med rektorn att hen ser detta i sina lektionsobservationer. Vidare berättar eleverna att lärarna inte bara kommer till de elever som påkallar hjälp genom att räcka upp handen, utan även stämmer av med elever som sitter och arbetar med sina uppgifter.

Strukturerad undervisning

Undervisningen är strukturerad och har ett logiskt flöde där lektionerna har en intresseväckande inledning och avslutas med en sammanfattning. Av intervju med lärarna framgår att lärarna i sin planering medvetet arbetar med upplägget och strukturen av arbetsområde och lektioner då de vet dess påverkan på undervisningens kvalitet. Exempelvis berättar lärare att de skapar en aktiv och intresseväckande inledning som förklarar lektionens mål och syfte. Därefter går läraren igenom lektionens upplägg, för att sedan ge uppgifter som passar olika elever, både avseende svårighet och tidsåtgång för att få ett flyt i lektionen. Vidare berättar lärarna att de avslutar lektionerna med olika typer av frågor och reflektioner tillsammans med eleverna för att knyta ihop lektionen och binda samman den med kommande lektioner. Detta observerades även vid alla besökta lektioner och eleverna berättade under intervjun att lärarna sammanfattar lektionerna i slutet innan det är dags att byta ämne eller gå ut på rast. Av intervjun med rektorn framgår att hen har haft fokus på

lektionsstart och lektionsavslut under sina senaste lektionsobservationer och att hen i medarbetarsamtalen tagit upp med lärarna det hen sett under sina besök. Exempelvis har rektorn sett att lärarna är tydliga med att förklara mål och syfte för eleverna i inledningen av lektionen. Vidare berättar rektorn att hen framöver kommer ha fokus på momenten mellan inledning och avslut för att rektorn ska få en helhet över undervisningens och lektionernas uppbyggnad.

Lärarna synliggör och konkretiserar lektionernas syfte väl för eleverna. Av intervju med lärarna framgår att de bryter ner målen i läroplanen till ett för eleverna begripligt språk och förklarar hur de olika momenten under lektionerna ska hjälpa eleverna att nå målen. Exempelvis är detta tydligt under Skolinspektionens observation när en av lärarna inleder ett nytt arbetsområde och då förklarar både syfte och mål med området samt knyter an det till elevernas vardag för att förstärka förståelsen och visa på nyttan av innehållet i undervisningen. Eleverna säger att de vet vad de ska lära sig i skolan och att lärarna både presenterar mål med arbetsområdena och pratar om vikten att gå i skolan och hur elevernas nya kunskaper kommer att hjälpa dem framöver.

Självförtroende, motivation, förväntningar

Granskningen visar att lärarna aktivt arbetar för att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära. Av intervjuerna med lärarna och rektorn framgår att lärarna arbetar mycket med positivt förstärkning och ger riktat och konkret beröm till eleverna när de visar framsteg. Lärarnas förhållningssätt beskrivs av rektorn som mycket salutogent i alla de samtal som hen har med lärarna. Exempelvis fokuserar lärarna alltid på vad eleverna kan i diskussioner om elevers vidare kunskapsutveckling i syfte att komma åt strategier som kan användas inom de områden som eleverna har svårare för. I intervjun med eleverna framkommer att lärarna är tydliga med vad de förväntar sig av eleverna, men även att lärarna uttalar till eleverna att de tror på dem och vet att de kan klara de tilldelade uppgifterna. Exempelvis berättar en elev att hen alltid känner ett stöd och en vilja från lärarna att de vill eleverna väl och att de ska lyckas, både med skolarbetet och med att vara en god vän. Vidare styrker lärarna elevernas utsagor med att bekräfta att de är tydliga både med kraven de har på eleverna, men även med att de har en tro och en förväntan att eleverna kan klara uppgifterna.

Anpassning av innehåll och arbetssätt

Granskningen visar att undervisningen är väl anpassad till de aktuella elevgrupperna. Av intervjuer med lärarna framgår att de planerar sina lektioner efter de elever som finns i grupperna, så att alla elever stimuleras och utmanas efter var de är i sin

kunskapsutveckling. Exempelvis berättar lärare att hen redan i planeringen tar hänsyn till att någon elev behöver svårare uppgifter än andra elever och att det finns både praktiska och teoretiska uppgifter inom samma arbetsområde. Lärarna beskriver sitt arbete vidare genom att ge exempel på hur de utgår ifrån elevernas behov och förutsättningar när de planerar uppgifter kopplade till olika arbetsområden. I området som handlar om klockan och tid använder de sig av digitala läromedel där uppgifterna bygger på det som eleverna presenterade senast, teoretiska uppgifter i läroboken på olika nivåer och praktiska uppgifter att lösa tillsammans i par eller enskilt för att alla elever ska kunna utmanas och utvecklas i sitt lärande. I intervju med lärarna, representant från elevhälsan och rektorn framkommer att de låga elevantalet och den goda lärartätheten möjliggör för lärarna att dela elevgrupperna i olika konstellationer så att alla elever kan utmanas och ges det stöd de behöver i sin kunskapsutveckling. Exempelvis kan en lärare undervisa två elever som har kommit längre i sin kunskapsutveckling och övriga lärare kan undervisa varsin grupp med övriga elever. Vidare framkommer i samtliga intervjuer att det är ett tillåtande klimat på skolan där man kan göra fel. I intervjun med lärarna beskriver lärarna att de ofta poängterar för eleverna att det är via misstag och fel som man lär sig. Vidare berättar lärarna att de själv gör fel inför eleverna för att visa på att det händer alla, samt att de har övningar där man som elev ska leta fel och finna en ny förklaring på hur uppgiften kan lösas.

Reflektion och strategier för lärande

Granskningen visar att undervisningens innehåll och frågeställningar ger eleverna möjlighet till reflektion. Av intervjuerna med lärarna framkommer att de använder sig av öppna frågor i undervisningen för att eleverna fritt ska kunna diskutera och då ges möjlighet att reflektera och tänka efter vad de tror utan att det finns ett givet svar. Exempelvis använder lärarna sig av tankekartor i inledningarna av nya ämnesområden för att skaffa sig en uppfattning om vad eleverna kan om kommande arbetsområden. Andra exempel är praktiska uppgifter i matematik där eleverna får bygga olika konstruktioner utifrån vida instruktioner och där eleverna sedan får förklara hur och varför de byggt som de gjort.

Vidare visar granskningen att lärarna ger eleverna flertalet strategier för att utveckla sitt eget lärande. I intervjun med lärarna framkommer att de presenterar många olika arbetssätt och metoder för eleverna i syfte att eleverna ska hitta de strategier och metoder som passar dem bäst. Exempelvis visar lärarna eleverna på ett konkret sätt att de har utvecklats genom att visa eleverna deras resultat innan och efter träning av ett visst moment. Eleverna berättar i intervju att de regelbundet har samtal med lärarna om vad de har gjort bra och vad de behöver utveckla för att nå sina mål. Vidare berättar eleverna att lärarna med jämna mellanrum återkopplar till dem hur de kan

utveckla sitt skolarbete och att lärarna gör det tydligt för eleverna vad de behöver träna mer på. Särskilt nämner eleverna att utvecklingssamtalet är ett tillfälle där de med hjälp av både vårdnadshavare och lärare ges möjlighet till en djupare reflektion över sitt eget lärande.

Metoder för planering och utvärdering av undervisningen med eleverna

Granskningen visar att lärarna använder olika metoder för att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna. Av intervjuerna med elever och lärare framgår att lärarna har olika sätt att involvera eleverna både i planering och i utvärdering av undervisningen. Exempelvis så får eleverna berätta för läraren genom att de gemensamt skapar en tankekarta gällande vad de vill lära sig och genom vilka arbetssätt och metoder de vill arbeta utifrån ett bestämt arbetsområde. När eleverna framfört sina önskemål och synpunkter skapar läraren en planering utifrån elevernas input samt mål och syfte från läroplanen och dess kursplaner. Vidare berättar lärarna att de vid avslut av både lektioner och arbetsområde tar in elevernas synpunkter, positiva och negativa, för att utveckla sin kommande undervisning utifrån elevernas åsikter. Exempelvis ger eleverna återkoppling på lektionens innehåll samt de olika aktiviteter som genomförts. Detta görs genom att lärarna ställer frågor i slutet på lektionen och genom att eleverna får göra en skriftlig utvärdering.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionens bedömer följande: Skolan arbetar *i hög utsträckning* så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att det finns ett samlat arbete med att skapa studiero, i vilket eleverna är delaktiga. Lärarna vidtar ändamålsenliga åtgärder för att vid behov återskapa en lugn miljö. Vidare visar granskningen att det finns ett medvetet arbete med att skapa trygghet på skolan.

Studiero och lugn miljö

Granskningen visar att det finns ett samlat arbete med att skapa studiero, i vilket eleverna är delaktiga. I intervjuer med elever, lärare och rektorn samt vid observationer framkommer att det råder god studiero på skolan och att det bygger på ett gemensamt arbete med att skapa god studiero. Exempelvis så utformar alla grupperna egna trivselregler som ska gälla i klassrummet så att alla elever ska kunna arbeta ostört med sina skoluppgifter. Till exempel kan dessa trivselregler innebära att elever endast får ägna sig åt tyst läsning i soffan och att de alltid rör sig medsols vid byte av stationer så att man inte stör någon annan elev. Ett annat exempel på gemensamt arbete för att skapa studiero är att lärarna gör klassrumsplaceringarna och att lärarna har många gemensamma diskussioner med eleverna om vad studiero innebär, att studiero kan se olika ut från en aktivitet till en annan. I intervju med lärarna och rektorn framkommer även att lärarnas upplägg och struktur av lektionerna leder till en förutsägbarhet och trygghet som gynnar studieron, eftersom eleverna vet vad de ska göra och vad som förväntas av dem. Det framkommer även i intervjun med lärarna och med rektorn att det finns väl fungerande forum på skolan för lärarna att diskutera och komma överens om gemensamma strategier och förhållningssätt. Lärarna vidtar ändamålsenliga åtgärder för att vid behov återskapa en lugn miljö. Av intervjuer med elever, lärarna och rektorn framgår att lärarna använder sig av olika metoder, såsom att ringa i en liten klocka eller sträcka upp händerna, för att påkalla elevernas uppmärksamhet. Vidare framkommer även att lärarna på ett tydligt men vänligt sätt säger till om någon elev stör eller på annat sätt behöver ändra sitt uppförande. Eleverna berättar även att man som elev även kan ta till hjälpmedel såsom hörselkåpor eller sätta sig avskilt om man önskar en ännu lugnare miljö när de arbetar.

Arbete för trygghet

Granskningen visar att det finns ett medvetet arbete med att skapa trygghet på skolan. I samtliga intervjuer samt i inskickat material framkommer att trygghetsarbetet bygger på en analys över elevernas uppfattning av trygghet. Exempelvis får de äldre eleverna svara på en enkät om deras upplevelse av trygghet medan de yngre eleverna blir intervjuade av, en för dem känd lärare, om sin upplevelse av trygghet. Vidare har skolan även klassråd, skolråd, matråd och miljöråd där diskussioner förs om trygghet och trivsel är på skolan. De olika underlagen sammanställs och analyseras för att skolan ska kunna sätta in träffsäkra åtgärder och för att kunna vidareutveckla det främjande och förbyggande arbetet för ökad trygghet. Exempelvis har skolans personal bestämt att det är de vuxna som gör laginledningarna på fotbollsplanen och det är ordnat med möjlighet till mer avskildhet i omklädningsrummen. Vidare framkommer det i intervjuer med lärare, representant för elevhälsan och rektorn att

de sätter elevernas trygghet i relation till elevernas kunskapsutveckling och arbetar mycket aktivt för att skapa och upprätthålla förtroendefulla relationer, både med eleverna och med elevernas vårdnadshavare. Det främjande och förbyggande arbetet beskrivs även i skolans likabehandlingsplan. Exempelvis har skolsköterskan och kuratorn olika aktiviteter i klasserna utifrån ålder och behov som syftar till ökad trygghet och trivsel samt att skolan har olika aktiviteter med hela skolan i syfte att skapa en gemenskap.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionens bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i *flera delar*, men utvecklingsområde finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn ger lärarna förutsättningar att använda olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar samt att rektorn skapar förutsättningar och följer upp att lärarna kvalitetssäkrar sina omdömen. Granskningen visar vidare att rektorn inte analyserar skillnader i omdömen mellan olika ämnen och lärare i tillräckligt stor utsträckning.

Kvalitetssäkring av bedömningar, omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn ger lärarna goda förutsättningar att använda olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar samt att rektorn skapar förutsättningar och följer upp att lärarna kvalitetssäkrar sina omdömen. I intervjuerna med lärare, representant för elevhälsan och rektorn framkommer att lärarna systematiskt använder alla tillgängliga bedömningsstöd från Skolverket för att göra likvärdiga bedömningar. Därtill berättar lärarna att de gör bedömningar av elevernas olika skoluppgifter tillsammans i arbetslaget samt att de har ett samarbete med sin grannskola gällande bedömning. Rektorn har skapat en organisation och en struktur som möjliggör samarbete mellan lärarna på de båda grannskolorna. Exempelvis rättar lärarna nationella prov tillsammans med lärarna på den andra skolan samt att de tar del av varandras bedömningar i gemensamma diskussioner om bedömning. Dessutom har skolan ett nyligen implementerat arbete med att göra mitterminsbedömningar av

elevernas kunskaper enligt tre nivåer i samtliga ämnen i den digitala plattformen. Detta i syfte att tidigt kunna identifiera om någon elev behöver extra anpassningar eller särskilt stöd för att minst nå godtagbara kunskaper i alla ämnena.

Diskussion och analys av omdömen

Granskningen visar att rektorn inte analyserar skillnader i omdömen mellan olika ämnen och lärare i tillräckligt stor utsträckning. Av intervjun med rektorn framgår att hen tittar på avvikelser mellan resultaten på bedömningsstöd och nationella prov i jämförelse med omdöme, men att det saknas en analys i vidare bemärkelse kring omdömen i samtliga ämnen samt mellan lärare. I intervju med lärarna framkommer att de redovisar sina underlag till rektorn, både på klasskonferenserna och i slutet på terminen, och att fokus då ligger på att bedömningarna från kartläggningar och nationella prov ska korrelera med omdömena. I inskickat material framkommer att omdömena i några av de praktiska ämnena generellt sett är lägre än i de teoretiska ämnena vilket inte uppmärksammas i rektorns analys. Vidare framkommer i intervju med lärarna och rektorn samt i det inskickade materialet att eleverna framförallt endast i årskurs tre bedöms enligt den översta nivån.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektor bör utvidga sin analys av omdömena i samtliga ämnen för att upptäcka eventuella skillnader och sätta in åtgärder för en likvärdig bedömning.

Granskningen visar att rektorn inte följer upp och analysera skillnader i omdömen för att säkerställa likvärdighet.

Enligt 1 kap. 9 § skollagen ska utbildning inom skolväsendet vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas. Det framgår även av läroplanen att rektorn har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen och att skolans resultat följs upp och utvärderas.³

³ Förordningen om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, Lgr11, avsnitt 2.7 Bedömning och betyg samt 2.8 Rektors ansvar

Av Skolverkets allmänna råd framgår att betyg både används i syfte att följa elevens kunskapsutveckling och i utvärderingssyfte. De rekommendationer som ges i Skolverkets allmänna råd kan därför, enligt Skolinspektionens bedömning användas även i arbetet med omdömen.⁴

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att följa upp och analysera eventuella skillnader i omdömen i olika ämnen, årskurser och mellan lärare för att säkerställa likvärdigheten i lärarnas bedömning. Rektorn rekommenderas också att föra diskussion med lärarna utifrån analysen och kunna ge förklaringar i de fall stora avvikelser har funnits över tid.

På Skolinspektionens vägnar

X Anna Sundman Marknäs

Anna Sundman Marknäs

Beslutsfattare

Signerat av: Anna Sundman Marknäs

X Maria Lundin

Maria Lundin

Föredragande

Signerat av: Maria Lundin

I handläggningen av ärendet har även utredare Sandra Andersson medverkat.

⁴ Skolverket (2022). Betyg och provning, Kommentarer till Skolverkets allmänna råd om betyg och provning.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 4 lektionsobservationer.
- 1 gruppintervju med elever.
- 1 gruppintervju med lärare.
- 1 intervju med en representant från skolans elevhälsa.
- 1 intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Gränums skola i Olofströms kommun den 3 maj 2023 samt genomförde en digital intervju med rektorn den 5 maj 2023. Besöket genomfördes av Maria Lundin och Sandra Andersson.

Gränums skola är en kommunal skola med 35 elever i årskurs f-3. Av dessa elever går 18 elever i årskurs 1-3. Rektorn har arbetat på skolan i 8 år.